

Redacția și
Administrația:
SIBIU
Str. Faurilor 21.

Tărănimea

Abonament:
Anual 30 Cor.
½ an 15 „
numărul 60 fileri

Organ săptămânal al »Partidului țărănesc«.

N'am trecut încă

puntea și am și început, ca țiganul din poveste: *Acum Doamne, ori vei lumina, ori ba, slănină nu vei căpăta!*

Răul revoluției era mare, primejdios și umflat în toamna anului trecut. Lumea și mai ales cei fără căpătâi își pierduseră cumpătul. Unii credeau că revoluția nu este o mișcare populară pentru a scutura lanțurile robiei de veacuri și a storce drepturi pentru poporul de omenie, ci că ea este un prilej bun ca să fure, să prădeze pe la cei ce cu muncă cinstită și-au agonisit ceva.

Pe urma revoluției nu au suferit numai baronii și bogătașii, ci în multe locuri au suferit și țărănimea cinstită, care avea casă și masă și ceva agoniseală. Dar toate acestea au fost numai rele trecătoare. Simțământul de ordine și judecata cumpătată a țaranului nostru au învins dela sine și ordinea s'a restabilit. S'a restabilit pentru că toată suflarea românească era convinsă, că dacă vor lua românii cărma țării, se va face dreptate și țaranului român cinstit. Se va face dreptatea cea de o mie de ani așteptată.

Și acum, domnilor, să nu ne uităm de dorințele țaranilor noștri. Ei nu ne cer multe. Ei nu cer nici dela noi alta, decât numai aceea, ce am cerut cu toții dela unguri: *cinste și dreptate*. Să le înfăptuim cât mai îngrabă și să nu facem ca țiganul cu slănină, că n'am trecut încă puntea.

N'am trecut-o, deoarece în țările, cu cari suntem vecini, focul arde zdravăn, sau mocnește sub spuză.

O schinteie adusă de vânt poate să aprindă și casele noastre. Iată de pildă, mai zilele trecute s'a descoperit, că se împărțeau pe sate scrisori tipărite românește, în cari cine știe ce ticăloși streini îndeamnă poporul să apuce armele. Că străinul speculează. Crede că dacă vom începe noi acum să facem prostii, va veni armata americană și engleză și va zice că iată, românul nu știe să fie ordine, prin urmare să fim puși de nou sub jug unguresc.

Acești străini, în tipăriturile lor spun și lucruri adevărate cât de cât. Ei spun că iată, nimic nu s'a schimbat în lume, decât numai — tricolorul. Din toate așteptările țaranilor noștri nu s'a împlinit nici una. La față, la vedere, lucrurile cum s'au petrecut, par a da dreptate ticăloșilor, cari vor să ne aprindă casa.

Prin urmare, la fapte, domnilor! Să ne împlinim promisiunile cât mai de vreme, cât mai cu omenie, cât mai cinstit.

Să se înapoieze țaranului ce i-s'a

furat: o mie de ani. Că vedeți, streinii spun, că noi ne-am apucat de furat, ca domnii cei de demult, și nu furăm de la foștii hoți, ci tot de la păgubașul pe care l-au furat o mie de ani streinii.

Țaranul strigă după școale. Noi cumpărăm automobile, ca să-i stropim cu noroi. Ei cer pământ și puțință de trai. Noi înființăm bănci, cari să speculeze și „împărțirea“ care se va face, a pământului. Ne grăbim pentru noi, dar nici o grabă când e vorba de țaran. Automobilele noastre grăbite duc doamne și domnișoare, servitoare și bucătărese, pe la piață, ca să cumpere crastaveți pe iarnă și patlagele roșii și să le transporteze cu automobilul la casa lor. Dar pentru lucruri serioase, ca de pildă, pentru o propagandă sănătoasă din sat în sat, nu se află timp, automobil și altele. Și câte altele nu s'ar putea înșira aicea.

Dascălii

sunt astăzi întreagă nădejdea poporului. Ei au suferit cu țaranii împreună umiliri și sărăcie în vreme de pace. Tot ei au mers la război cu țaranii soldași și au stat în tranșee, până-ce domnii cei mari beau șampanie în orașe cu cuiburi călduțe.

Ei își pun truda, ca să crească și să lumineze odraslele noastre pentru viitor, trăind ca țaranii, simpli și zdrențuroși.

Când năcazul războiului era mai mare, toți spuneau, că după război va trebui să clădim școale și să fim de trei ori atâți învățători ca până acum, și va trebui să-i plătim omeneste, pentru că ei sunt palmașii, cari pun temelile viitorului mai fericit pentru omenime. Și iată că abea am trecut peste năcaz, am și uitat de învățători. Sunt unii cari n'au primit plată de trei ani și cererile lor stau pe la resort de prin Ianuarie, că și la acest resort se pierd actele, ca și la celelalte.

când în toată forma vrea să pună pe dascăl, chiar de stat să fie, sub porunca preoșilor. Acesta e izvor de certe și umilință pentru viitor.

Preotul va trebui să grijească de tot pasul ce'l va face dascălul în afară de școală, având dreptul a-l trage la răspundere. Suntem sprijinitorii educației religioase și nu aprobăm, ca școala să se separe cu totul de biserică, dar nu putem admite, ca învățătorul să se pună sub tutela preotului, căci în felul acesta preotul poate să scoată din sat pe ori-ce învățător, dacă nu-i convine mutra și în schimb, dacă acesta e rudă cu el, poate să-i ierte și cele mai mari ticăloșii.

Oare în veacul luminii și al liberării suflărilor să poate servi un om întreg, majorean, cinstit capriciilor altuia, de altă meserie? Cine a socotit așa ceva, trebuie să fie foarte înapoiat în gândire.

Învățătorul trebuie să fie bine plătit, neatârnat, demn și domn, iar nu slugă umilită. Numai așa va putea crește cetățeni demni, cu simț de libertate și demnitate, iar nu iobagi și slugi, cari să pupe mâna tuturor copiștilor, ce trăesc de pe spatele lui. Soarta se s'a creat învățătorilor noștri, nu ne mulțumește.

Starea de asediu și censura

să zice că sa ridicat pentru alegeri.

Libertatea presei dela noi ne-o înfățișează cazul ziarului de opoziție »Timișana«, pe care îl arătam în alt loc al ziarului nostru.

Să vedem cum ștam cu intrunirile.

Să cere să anunți cu trei zile înainte locul și ceasul unde vrei să vorbești cu poporul și să proferești înainte, câți oameni iau parte la adunare.

Inchipe-te în poziția unui candidat de opoziție, să zicem cu programul partidului țărănesc. Dacă ai 40 de comune în cerc, trebuie să treci mai întâi prin toate, ca să te înțelegi cu oamenii despre ziua și ceasul și locul, unde se va ținea vorbirea de program. Apoi să hotărăști înainte, cam câți oameni vor lua parte, ca nu cumva să spui prim-pretorului că vor lua parte 3 mii de oameni și când colo, venind el la adunare și văzând numai 300, să te închidă ca pe un mincinos, care îți bați joc de el făcându-l să vină cu 30 de jandarmi în loc de trei.

Ca să treci prin 40 de comune îți trebuie 15 zile și ca să anunți adunările, alte trei. Peste 15 zile ai trecut peste alegere, prin urmare când să mai fii vorbirile de program?

Să înțelege, aceste sfinte porunci sunt făcute pentru noi, pentru opoziție, de oarece candidații guvernului umblă de mult prin cercuri și nu mai anunță pe nime, decât dau poruncă pe telefon primarului și notarului, ca pe atunci și atunci, poporul să fie adunat, că de nu, prefectul îi va face răspunzători. Și încă ceva. Vei lua hotărâre cu oamenii să fii adunarea în curtea școlii. Prin pretorele va hotărâ că nu e bine, ci adunarea să se țină pe coasta cu fragile. Deci va trebui să alergi în clipa din urmă să înștiințezi poporul unde să se adune, că de se adună la locul mai înainte hotărât, prim-pretorele împrăștie adunarea. Pe urmă trebuie să ști înainte, că în ziua cu pricina fi-va ploaie sau ba, ca să poți lua hotărâre de a ținea adunarea în vre-o șură s'au pe câmp. Mai cere ordinul dat pentru alegeri, că cel ce candidează, trebuie să fie membru al unui partid organizat. Acum depinde, oare guvernul recunoaște partidul țărănesc de partid organizat sau nu, și dacă da, oare prim-pretorele va face la fel?

Fiește că în fața atâtor greutăți, cari tac imposibilă ori-ce acțiune liberă, conducerea partidului țărănesc nu poate face alta, decât să cedeze forței și condamnată la neputință să aștepte până evenimentele vor curăți viața publică de teroarea și despotismul fariseilor, cari și-au uitat demult, că pe ei numai simțul democratic al maselor de jos i-a ridicat în poziția, care se află.

10 vagoane de dinamită

trebuia să sosească de 2 săptămâni la Sibiu, ca să fie împărțită proprietarilor de mine. Reprezentanții diferitelor întreprinderi s'au și prezentat pentru preluarea cantităților asemnate lor de Consiliul dirigent, dar ce să vezi, când s'au dus la gară, dinamită nicăirea. S'a constatat că avizul și fracturile au sosit la resort de vreo 2 săptămâni dar vagoanele cu dinamită în drum spre Sibiu au dispărut. Unde-i, nime nu știe. Admirabilă administrație a trenurilor! 10 vagoane de dinamită să pribegescă cine știe pe unde. Doamne ferește să se întâmple o explozie... Sau poate să se fie furat?

Niște contrabandiști

În drum cu automobilul spre Brașov au fost opriți în Vestem de doi detectivi militari, cari au aflat la ei 225 milioane coroane stampilate de curând de Resortul finanțelor. S'a aflat și o epistolă, în care se zice: »Ha Lăpadat nem enged, erős nyomást kell gyakorolni rá.« (Dacă Lăpadat nu cedează, faceți presiune aspră asupra lui.)

Cercetându-se cauza prin experți, s'a constatat, că stampilarea nu e îndusă în registre cu toate că posesorii banilor aveau despre 8 mil. document dela Resortul finanțelor. Prin urmare taxa de stampilare de 1'125'000 cor. pare a fi delapidată.

Pe ce baza s'a făcut stampilare, ce s'a făcut cu taxa de stampilare și în ce legătură stă secretarul general dela finanțe Lăpadat cu jidanii de contrabandă, sunt totatătea întrebări, cari asteaptă o lămurire înaintea optisiunei publice și ca zistăm cu toată țaria, ca oficialitatea să deo o lămurire precisă.

Iată dece.

La noi se face o speculă nemai pomenită cu lei și lumea e dispusă să creadă, că specula asta este ajutată chiar și de unii funcționari publici, cari schimbă lei întrași la cassele Statului (perceptorat, tren, postă, armată etc.) cu câte 2 coroane și îi vând cu prețul urcat de 3—4 cor. la speculanți. Aceștia îi duc la Pesta și Viena, unde îi valorează cu 4—5 coroane — și aduc în locul lor de 4 și 5 ori atâtea coroane, cari se stampilează ulterior, iar în coroane nestampilate și mai mult.

Nu vrem să tragem la îndoială cinstea nimărui, ci vrem să arătăm numai defectele administrației financiare dela noi.

Regatul vechiu avansează cheltuelile Statului la Cassa centrală a Consiliului dirigent în lei. Consiliul dirigent poate plăti funcționarii și alte obligaminte ale Statului în lei sau în coroane, căci având leul prețul oficios de 2 coroane fiecare e dator să primească 2 coroane pentru un leu. Nu vrem să afirmăm, că lei din cassa centrală se schimbă cu coroane, dar dacă funcționarii vreau, o pot face, fără ca să se dea de urmă. N'au decât să pună în locul leilor suma dublă de coroane și ei sunt complet acoperiți. Acelaș lucru îl pot face și funcționarii dela diferitele casse ale Statului, când varsă sumele lor la cassa centrală. Publicul încă plătește o parte din contribuțiile publice în lei, cari se pot înlocui cu coroane. Nu există și nu se poate înfăptui un control, care să împedecă schimbul acesta.

Firește, că speculanții cu lei își îndreaptă privirile în prima linie spre casele Statului, căci de acolo pot primi lei mai mulți și mai ieftini. Să n'o ia nime asupra sa. Noi aducem cazul numai ca pildă.

Să zicem că Regatul vechiu avansează 25 milioane lei ca să se plătească funcționarii publici, sau pentru alte plăți. Dacă s'ar schimba aceste 25 milioane lei cu 50 milioane coroane și s'ar vinde în Pesta sau Viena leul cu 5 coroane ai primi pentru 25 milioane 125 milioane coroane. Deci ai putea realiza un câștig curat de 75 milioane coroane.

Casa Statului e acoperită și totuși se poate realiza în mod foarte ușor un câștig de 75 milioane.

Și acesta e numai un singur caz, care să poate repeta de cel puțin 10 ori pe lună, realizându-se pentru unii un câștig lunar de cel puțin 500 milioane în paguba populației.

Nu vreau să dubitez, că funcționarii noștri sunt cu credință. Dar sentimentul de cinste și credință încă își are marginile sale. Dacă rezistă cineva când îl ispitești cu 1000 coroane, e întrebare, că va rezista, când îl ispitești cu 10.000, cu 100.000 sau cu un milion. Câți oameni pot rezista însă, când îi vei ispiti cu 5—10 milioane?!

Față de atari abuzuri nu ne poate apăra decât numai controlul public.

Electorale.

Țărani noștri din circumscripția Boroșineu au candidat cu programul partidului țărănesc pe vrednicul învățător de acolo Pavel Dirlea față de candidatul partidului național Dr. I. Suci.

Frați țărani, faceți-vă datoria și votați cu toții pe candidatul nostru.

De ce trebuie

să avem un partid țărănesc? Iată o întrebare, la care se poate răspunde tot cu o întrebare. De pildă: De ce trebuie să ploaie?

Trebuie să ploaie, ca să putem ara pământul, ca să putem sămăna, ca să încolțească sămânța, ca să crească. Așa și partidul țărănesc. Trebuie să existe, ca la facerea legilor să apere interesele țărănilor. Când o lege apasă prea greu pe țărani și prea puțin pe orașeni, partidul trebuie să ia lupta, ca să se schimbe nedreptatea.

Iată o pildă: Un om are un jugăr de vie. Lucrează cu ai casei și cu oameni cu plată un an întreg la vie. Plătește darea de pământ, dare comunală și altele. Iar strugurii ori se fac ori ba, cheltuiala e făcută. El vinde mustul cu 3 coroane litrul, în zilele noastre. Socotind toate, el are într'un an întreg cel mult 50 filert câștig la un litru.

Marele negustor cumpără mustul. Plătește butoaietele, accisul, trenul, oamenii, cărașia, pivnițele și scăzământul. Deci vinde crișmarului vinul cu 7 coroane litrul. Prin urmare, dacă socotim că vinul costă trei coroane, cheltuielile lui alte două coroane, el câștigă de litru 2 coroane în cel mult trei luni.

Crășmarul cumpără vinul cu 7 coroane. Având și altele îl mai costă 2 coroane de litru. Dar vinde vinul în crișmă cu 18 coroane. Are deci în câteva zile 9 cor. câștig la litru. Va să zică țăranul câștigă după truda lui de un an de zile 50 fileri, negustorul cu puțină trudă câștigă de patru ori atâta, adică 2 coroane și cârcișmarul aproape fără nici o trudă de 18 ori atâta, adică 9 coroane.

Cum se întoarce lucrul însă când e vorba de greutățile țării.

Țăranul cu 50 fileri câștig pe an la litru plătește tot atâta, cât marele negustor cu un câștig de patru ori mai mare și cât birtașul cu un câștig de 18 ori mai mare la litru. Dreptate să fie asta? Și să credeți, că la toate așa merg lucrurile, nu numai la vin.

Războiul a înfundat țara în datorii grele, cari trebuie plătite. Deci se vor urca dările. Partidul țărănesc trebuie să lupte ca să nu cadă greul dărilor în cărucia țărănilor, cari au dus și greul războiului și cari au venite mai puțin, ci asupra acelor, cari au stat acasă, au făcut averi, au și acum câștiguri mari și se feresc de dări, ascunzând bogățiile lor.

Luptele azi nu se mai dau numai pentru chestiuni naționale. Toate luptele politice în viitor vor fi și lupte economice. Fiecare pătură socială va trebui să-și apere interesele ei și fiecare să va nizui să aibă pe de o parte câștiguri cât mai mari, iar pe de altă parte să suportare din birurile țării o parte cât mai mică.

Iată dar de ce trebuie să aibă țărani partidul lor. Ori și ce s'ar făgădui, dacă un partid va fi o amestecătură din toate păturile sociale, el nu va apăra cu adevărat niciodată interesele țărănilor, ci numai interesele celor dela cârmă.

Negustorul și birtașul nu va lupta niciodată ca țăranul să vândă mustul mai scump, ci vor lupta ca să-l cumpere cât se poate de ieftin. Ei nu vor lupta niciodată, ca să plătească unul de 4 ori, iar celalalt de 18 ori mai mare bir ca țăranul, ci vor lupta ca să plătească cât se poate de puțin. Nici lucrătorul cu ziua nu va lupta să i-se scadă, ci să i-se ridice plata. Tot așa și celelalte pături sociale. Nici una nu-și va înrăutăți soarta de dragul țărănilor, ci vor lupta ca să și-o îmbunătățească chiar și depe cărucia lor.

Deșteptați-vă dar țărani și faceți ceva și pentru voi, căci pentru alții ați făcut destul!

Nicolae Temeiu.

Regularea valutei

După actul unirii s'a stabilit valoarea leului cu 2 coroane. Lumea naivă credea, că aceasta stabilire oficioasă va regula definitiv raportul între leu și coroană. Da deunde. Pe lângă toată stabilirea oficioasă la început a căzut valoarea leului dela două coroane până la 1 cor. 80 fil. Această depreciere însă n'a fost de lungă durată. Valoarea leului a început să crească

repede, dela 2 cor. la 3, dela 3 la 4 cor. și azi se caută lei în Pesta și Viena cu 4 cor. 80 fil. până la 5 coroane.

Dacă nu se va afla o soluție, care să pună capăt speculei nemaipomenite, ce se face la noi cu schimbul de lei și coroane, deprecierea coroanei ne amenință cu prăbușire economică.

Consiliul dirigent a pertractat în mai multe rânduri, cu cercurile oficioasă din regatul vechiu, pentru unificarea valutei, dar până acum nu s'a ajuns la nici un rezultat. Ar fi de dorit ca starea asta anormală să se sisteze cât mai repede după o modalitate, care să ne mulțamească și pe noi Ardelenii, căci altcum această problemă economică poate deveni problemă politică, care să pericliteze nu numai consolidarea internă a Statului, dar chiar și unitatea noastră națională.

Cătră

com. central al partidului Țărănesc Sibiu.

Am avut nespuse bucurie când am aflat — în sfârșit — că a luat ființă și un partid țărănesc, care a fost atât de așteptat decâtă întreaga pătură țărănească, care a fost până acum atât de neglijată de stăpânitorii zilei.

Având o nespuse dragoste față de pătura țărănească — din care fac parte — și fiind mândru de numirea de țăran — doresc din toată inima, și prin toate modestele mele puteri să lucră pentru înființarea și organizarea, atât în comuna proprie cât și cele vecine, ai partidului țărănesc, cu atât mai vârtos cu cât Dni intelectuali, și cari se numesc conducătorii firești ai poporului, când e vorba de făcut ceva apoi prețind ca țăranul să meargă după ei sprijinându-i, în lucrurile cari sunt chiar de interes opus față de bietul țăran.

Suntem în »România mare« dar domnii noștri au uitat că această Românie e făurită de masele poporului, de țărănimea cea cu palmele noduroase, pe care o negliă Domnia-lor azi.

Stăm în preajma alegerilor la camera și senat, am auzit domnii certându-se între ei pentru felurite partide, dar tocmai de cel mai principal partid care trebuie să fie, de cel țărănesc nu vreau să știe nimic.

Deunăzi sa constituit la noi în comună partidul național român local. Și cine credeți că s-au ales în comitet în acel partid? Toți domnii de toate speciile, numai țărani nu! S-au ales ei singuri tot acei domni cari pe vremea regimului Unguresc au fost toți vânzători de neam — onoare unor eșecțiuni — și parte au votat pentru candidatul gov. ungar. parte au stat acasă în ziua alegerii închiși ca de ciumă și pe țărani cari au stat neclintii și cari au luat ghionturi dela jandarmii unguri, nu au aflat de bine a-i alege în acel comzis al partidului național.

Le-am arătat câțiva numeri 1, 2 și 3, ai foii »Țărănimea« și le-am zis că ar fi de dorit ca să înființăm și noi un partid țărănesc, mi-au răspuns că e foarte bine și cuminte să avem un astfel de partid, dar atât, să vede că domnii li-e frică să părăsească partidul oficialității, căci ce vreți? doar nu fug ei de lângă oala cu miere!

Dar destul până aici, am rupto cu Dlor, doar noi formăm întregă România mare, și noi trebuie să ne-o și conducem, vom înființa un partid puternic țărănesc în întreagă România.

De aceea vă rog ca pe adresa de mai jos să mi trimiteți îndrumările necesare pentru a înființa aici partidul țărănesc, și dacă nu-e târziu putem candida un bărbat — fie și țăran la camera și senat. Dorec arzător, ca să pot lucră pentru înființarea partidului nostru țărănesc, deci vă rog informații.

Nicolae Humă Bogdan
econom în Bocșa rom.

Tipografia GEORGE HAISER
SIBIU, Strada Faurilor Nr. 21

Revista politică internă.

Suntem în toiul luptelor electorale. Pe ziua de 2 Noembrie și cele următoare este chemat poporul românesc prin decret regal să-și dea votul și să-și exprime dorințele în fața lumii. Deputații și senatorii, cari se vor alege, ar fi să înfățișeze aceste dorințe neschimbate ale poporului. Durere însă, alegerile acestea vor fi rezultatul unei presiuni și unei volnicii mai mari, decât toate câte le-am suferit noi până acum sub regimurile barbare, de care am crezut să scăpăm prin actul de uniune dela Alba-Iulia.

În vechiul regat dăinuiește guvernul de generali, iar cenzura și starea de asediu ridicate numai în parte au silit pe toate partidele de opoziție să hotărască, că nu iau parte la alegeri. Astfel numai partidul liberal va avea joc liber și deputații și senatorii aleși nu vor reprezenta toate păturile poporului românesc de acolo, ci numai colectivismul urgisit, care nu se poate despărți cu una cu două dela putere și dela traista cu grăunțele. Partidele din opoziție combat din răspuțeri guvernul și pe liberali; în întruniri peste întruniri, se amenință în mod primejdios unii pe alții. Mai primejdiosă pare a fi amenințarea partidului socialist, care are cele mai întinse ramificațiuni și legături cu cercurile lucrătorilor din băile de cărbuni, fabrici, drumuri de fier s. a. și care, după cum se știe, stă în strânse legături cu organizațiunile socialiste din lumea întreagă.

În Bucovina nu vor lua parte la alegeri nemții.

În Ardeal și celelalte ținuturi alipite de patria-mamă lupta electorală este înăbușită prin libertatea restrânsă de întrunire, prin cenzură și statură domolite în formă, în urma cărora partidele de opoziție dela noi dar mai ales partidul țărănesc n'a putut desvolta nici o activitate liberă și nu s'a putut pregăti pentru alegeri, așa încât lumea ar putea crede, că aici există numai partidul național al domnilor dela putere. Nicăiri în lume nu s'au făcut alegeri în condițiuni atât de triste ca la noi și era democratică nicăiri n'a fost inaugurată în mod atât de compromișător. Căci bine să notăm, când fiicăii noștri sunt în mare parte pe front, iar țărâni rămași acasă vor fi chemați și duși la urnă de către agenți oficiali sub supravegherea administrațiunii, nu poate fi vorba de libertate electorală și de exprimarea voinții libere.

Candidații partidului național au aranjat întraceea dese întruniri, s'au recomandat poporului comandat la adunare de agenți politici și au căutat să fâgăduiască ici-colea marea cu sarea. Ba la o astfel de adunare un șef de resort voind să arate cauzele, cari au împedecat Consiliul dirigent să mulțamească toate așteptările poporului, ar fi avut ideea genială să spună, că Consiliul dirigent trebuie comparat cu un car nou, ale cărui roate „trebuesc unse“ ca să poată umbla și să nu scârțâie. Poporul însă de sigur nu va fi înfăles în limba lui pe domnul șef, ci se va fi asociat la camarazii dlui tare edificați prin această figură oratorică.

Precând așadar în vechiul regat opoziția stă departe, la noi nu există opoziție, căci a fost înăbușită în fașă, deși 95 la sută din alegători sunt țărâni și aderenți la „Partidul țărănesc“ cu programul cunoscut. În regat e lupta pentru putere între partide, la noi e lozinca de a nu permite formarea nici unei alte partide. Și nu ne-am mira de acest lucru, de altfel nepermis, dacă partidul național ar avea măcar un program. Dar până azi la nici o adunare nu s'a înfățișat alegătorilor nici un program, ci în loc de program s'au arătat cu degetul candidații guvernului. Astfel în regat și la noi avem de astădată alegeri fără principii conducătoare politice, fără directive pentru viitor, ci numai cu candidați oficiali. Ce va eși, numai bunul Dumnezeu știe și de aceea ținem justificată retragerea opozițiunii și țărânimii dela alegeri, neavând candidații lor cu programul propriu.

La umbra pregătirilor pentru alegeri, specula cu lei grasează ca o molimă spurcată și scumpește ne mai auzit traiul, în cap de earnă, prin inundarea sumelor enorme de coroane din Budapesta, deși noi știm, că acolo nu există coroane stampilate, iar stampilarea la noi au încetat de mult. În modul acesta averile și venitele noastre, cari și așa se redusese la 2 coroane un leu, vor ajunge în curând sub 4

coroane un leu. Și resorturile chemate habar n'au de multele miliarde ale poporului primejduite prin specula aceasta.

Resortul agriculturii și comerțului s'a mutat deja la Cluj și încurând e vorba să urmeze și celelalte.

Dacă altceva nu vom avea, dar bogății noi milionari și automobile vom avea berechet și astfel poate încălțăminte se va efiti, căci fiecare domnișor va umbla numai în mașină.

Presă în Ardeal.

Cetim în »Izbânda«:

»Primum următorul anunț adresat către abonații și cititorii »Timișanei«:

După o lună de existență a »Timișanei«, în serviciul intereselor neamului și în deosebi a Banatului, apariția ei a fost Sâmbătă suprimată din ordinul subprefecturii, prin următorul proces-verbal:

Proces verbal

luat la 11 Oct. 1919 în locul redacției »Timișana« la ordinul subprefecturii No. 11823/919.

Prezenți:

Căpitanul poliției din Lugoj se prezintă la renacția gazetei »Timișana«, și comunică decisiul mai sus amintit prezentului d-lui Victor Biberia, făcându-l atent, că interzice apariția mai departe a gazetei »Timișana« și făcându-l atent și la eventualele urmări legale, deci priutor, adică pe ziua de 16 Oct. a. c. nu mai poate apare.

Dl. V. Biberia declară că s'a conformat întocmai legii, adică s'a înregistrat gazeta cu Nr. 11823/919 la subprefectură. Găsește această dispoziție de suprimare a gazetei că este un act de abuz de putere și nepatriotică, deci protestează contra acestei samavolnicii și își rezervă dreptul la daune materiale și morale contra funcționarului, care a iscălit pentru subprefect ordinul de suprimare a gazetei.

D. c. m. s.

Dr. Cornel Gându m. p.

Căpitanul poliției

Pentru »Timișana«

(ss) Victor Biberia
advocat.

Fără cu această sugrumare a libertății presei d. Victor Biberia a trimis următoarea telegramă d-lui Iuliu Maniu, președintele Consiliului dirigent:

Vă comunic, că din ordinul subprefecturii locale gazeta națională »Timișana« a fost suprimată. Este trist, că sub administrația d-voastră să petrc asemeni lucruri. Victor Biberia.

Ni se scrie că această suprimare s'a făcut în temeiul legii contra presei, votată de Tisza, de oarece Ardealul n'are încă o lege proprie a presei.

Cum stăm Domnilor cu libertatea presei, decretată în adunarea dela Alba Julia? Sau poate că aceasta libertate sună numai ziarelor guvernamentale?

Parcelarea moșiilor cari urmează a se împărți la săteni.

Cetim în ziarele din regat:

Ministerul Domeniilor a decis să înceapă imediat parcelarea moșiilor ce urmează a fi împărțite la săteni.

Parcelarea a început în județele Neamț, Băcău, Buzău, Argeș, Mehedinți și Teleorman, unde proprietățile ce urmează a fi împărțite sunt libere de orice litigiu.

În celelalte județe parcelarea va începe la 20 Octombrie a. c., și pe măsură ce litigiile existente vor fi aplanate.

Comisiunea cadastrului compusă din d-nii General Toroceanu, dela Serviciul Geografic al Armatei, Colonel Gr. Popescu, inginer dirigente, profesor Miolescu și Pascu, directorul Cadrului din Ministerul Domeniilor și General Râmnicănu, s'au întrunit la Ministerul Domeniilor, unde în unanimitate a decis începerea lucrătorilor de cadastru imediat și independent de parcelarea moșiilor la săteni, parcelare care a început deja.

Revista externă.

Tratatul de voce între Franța, Anglia, Italia, Japonia și Germania a fost ratificat și deja au început legăturile comerciale și diplomatice. Francezii se plâng, că Americanii și Englezii le-au luat pe dinainte și au făcut cumpărări mari și efitine în Germania, care de mult își vede de muncă și traiu.

Italia este încă în ferebere din cauza orașului Fiume, dar se crede că în curând va fi aplanată chestia prin declararea orașului ca republică neafârătoare.

Zilele bolșevismului din Russia par a fi numărate, și contrarevoluția se întinde tot mai tare. Generalul Denikin înaintează și are de scop să uniască iar statele în Rusia mare. Un punct negru sunt încă trupele germane ale generalului von der Goltz în ținuturile baltice, cari nu se supun ordinilor guvernului german, ci voiesc din nou împărăția. Dar Antanta cere eșirea lor din Rusia, iar pe de altă parte se svonește, că ar apela la ajutorul Germaniei contra bolșevismului rusesc. Pe de altă parte se spune, că bolșevicii ruși cer pace.

Cu Austria se vor relua în curând legăturile diplomatice și comerciale.

Criza din Ungaria încă nu s'a aplanat și partidele nu s'au putut uni, ca să fie chemați reprezentanții la Paris de către conferința de pace. Trupele românești s'au retras din unele părți, dar vor trebui să mai țină ocupată Budapesta, căci este mare temere de noi turburări comuniste. Ovreii pe de altă parte se tem de pogromuri de răsbunare contra lor. Montenegrenii luptă cu învenșurare contra Serbilor, iar în Cehoslovacia sunt puse la cale mișcări printre Slovaci, ca să se desfacă de Boemia.

Boala lui Wilson pare că sa potolit încâtva lupta de partide din America.

Au început de nou

să sosească pe sate tot felul de tipărituri blestemate, cari răscoală poporul și-l îndeamnă la faceri de rele. Credem că izvorul acestora este la Cluj de data asta. Datoria Consiliului dirigent ar fi ca în loc să asuprească partidul țărănesc, să-l îndulcească cu măsuri drepte și să-i dea puțința de a merge pe sate. Fiind membrii acestui partid tot oameni iubiți și crescuți de popor, ar putea mai ușor să lumineze poporul asupra scopurilor ticăloase, ce le urmăresc acei ce răspândesc tipărituri bolșevice, cari nu au alt scop decât să ne îndemne la prostii, ca să ne poată pune de nou sub stăpânirea unguirilor.

Ce fac „domnișori“.

Ca să se vadă că faptele săvârșite de zăpăciții noștri miroasă până la București, reproducem aici din ziarul „Dacia“, următoarele:

„Aseară la Cercul profesorilor secundari din București s'a discutat asupra *numirilor*, făcute la Universitatea din Cluj și în învățământul secundar din Ardeal. Părerea generală a fost că, în interesul *unificării* învățământului în România Mare și pentru a se asigura *cea mai bună* recrutare a corpului didactic în Ardeal, să se intervină la Ministerul Instrucției să nu confirme numirile făcute de Consiliul dirigent. Disenția va continua în ședința de Marți, 7 Oct., ora 5, când se va redacta un memoriu.“

De altă parte cetim tot în „Dacia“ că o mare neînțelegere domnește între direcția Căilor Ferate din București și cea din Cluj. Urmearea a fost că trenurile s'au oprit la Predeal și călătorii au stat zile întregi în gară, din pricina că doi domni directori se ceartă. Ar fi vremea să ne știm odată toți români la fel, toți în România Mare, cu un rege, un guvern, o direcțiune de căi ferate, să fim una în toate.

Că certurile domnilor sunt paguba săracilor. Isprăviți odată cu Consiliul dirigent, prilej de îmbogățiri nedrepte pentru toate rudele unora și uniți odată cu adevărat toate țările românești prin sfânta îmbrățișare a țărânilor din toate aceste țări după o horă frățescă a libertății și democrației.

Iar cu fleacurile domnilor mai slăbiține, că le-a trecut vremea.

Organizarea Partidului Țărănesc.

Deocamdată nu putem da un raport detaliat despre mișcările Partidului țăărănesc.

Ne sosesc epistole de aderență din toate părțile Ardealului, Banatului și ținuturile ungurene și Maramureș, ceea ce ne întărește în credința, că ideea Partidului țăărănesc a aflat răsunet la cele mai largi straturi ale țăărănilor noștri. Azi nu mai există putere lumească, care să poată înăbuși curentul dreptății, curentul cinstei, curentul adevăratei democrații a straturilor de jos. *Viitorul este al nostru, ori câte piedeci ni s'ar pune. Fraților țărăni, înainte!*

In urma aglomerației de material, până acum ne-a fost imposibil să răspundem la toate epistolele, ce ne-au sosit.

Vom răspunde însă la fiecare epistolă separat și vom da toate informațiile de lipsă

Un certificat nostim.

Cetim în »Renașterea Română« :

După instalarea autorităților românești, expirând termenul licenței de băuturi spiritoase, pe care o avea evreul Simon Popernic, stabilit de curând în comună, mai mulți locuitori români au încercet să obțină ei această licență. Au făcut demersurile necesare la administrația financiară. Li s'a promis tot concursul. Dar, spre uimirea tuturor, în sprijinul cârciumarului strein au venit tocmai subprefectul de Eăgăraș d. T. Popescu și preotul român Titu Aron.

Acesta din urmă a și eliberat s'nb Nr. 17 din 1919 un certificat, în care arată că membrii familiei Popernic sunt Români cu cugete și simțiri românești. Deci, ca Români, au dreptul la licența de băuturi.

Ce fel de sentimente românești au membrii familiei Popernic se știe din legăturile ce le-au avut cu jandarmii unguri în timpul ocupației românești pin 1916, precum și din denunțurile făcute împotriva românilor după retragerea armatei române.

Să se fi romanizat așa de repede familia ovreiască a lui Popernic? Prin ce minune? Părintele Aron singur, autorul nostimului certificat ar putea să ne lămurească.

V. Jurcovan.

Cu mărfurile

stăm mai rău decând s'au apucat domnișorii noștri să ne fericească. Le primim mai rar și mai scump. Dacă lăsam negoțul slobod, fără să mai trebuiască să alergi mereu la Sibiu pentru un petec de hârtie, plătfind mită funcționarilor de la alimentație, — nu era nici așa îmbulzeală înspăimântătoare pe trenuri, nu deeam de rușine nici pe sl jbașii de la alimentație și era și marfa mai ieftină. Că doar cel ce a cheltuit câteva mii pentru câștigarea permiselor, tot în cărca mărfii va pune acești bani, scumpind marfa.

Se vorbește însă că șefi de resort, secretari și comisari de alimentație, au făcut milioane avere, pe urma acestei îngreunări a negoțului.

Acesta să fi fost scopul, când s'a susținut felul de negoț cu permise chiar împotriva strigătelor întregii lumi.

Abonamentele la „Țărănimea“

si anume: pe un an Cor. 30.—

|| ca și publicațiunile și anunțurile de tot felul să se trimite pe adresa: ||

Biroul partidului țăărănesc
SIBIU, Strada Poplăcii (Querg.) Nr. 11

Cel mai lung sbor de aeroplan.

Lyon. — Etienne Poulet aviator francez, va porni Marși din Londra pentru sborul Londra Melbourne, sbor care cuprinde o distanță totală de 22.000 kilometri, coustituind astfel cel mai lung sbor de aeroplan întreprins până acum. Poulet care acum sfârșește ultimele preparative la aeroplanul său în Issy les Moulineaux, va sbura întâi Bruxelles Londra și apoi de aici va întreprinde călătoria propusă cu următoarele pauze: Paris, Geneva, Roma, Brindisi, Salonic, Constantinopol, Adana, Bagdad, Bushir, Gwater, Kurachi, Bombai, Begpour, Calcuta, Rangoun, Bankok, Lingon, Singapur, Batavia, Samarang, Boelelang, Membro în insula Timor, Palmestor, Burketown, Tousville, Rogkhampton, Bristoani, Newcastle, Sydney, Eden, Melbourne, Adelaida. Poulet va întreprinde sborul pe cheltuiala sa proprie, fără a fi ajutat financiar de nici un guvern sau firmă de aeroplane. Călătoria o va întreprinde în amintirea defunctului Jules Vedrinnes. Totuși guvernul englez va contribui să-i sporească proviziunea de gazolină necesară în cursul sborului, în special în localitățile din Mesopotamia, India și Siam. Călătoria cuprinde 180 ore de sbor. Intregul itinerariu este împărțit în etape de câte 1000 klm. între fiecare etapă. Poulet se servește de un aeroplan sistem Caudron provăzut cu 2 motoare fiecare a 80 cai putere. Pe lângă aceasta mai are un tanc special, care cuprinde 550 litri gazolină cantitate ce îi permite să sboare 11 până la 12 ore fără întrerupere.

Știri diverse.

Lângă gara Lugoș s'a întâmplat o ciocnire mare de trenuri. Sunt 6 morți, 18 răniți greu și mulți răniți ușor, cari au fost duși în spitalul județan.

In hotelul Hungaria din Budapesta s'au găsit 4 milioane coroane uitate ascunse de comuniști.

Recursele provenite dela instanțele judecătorești din Bucovina, Ardeal și Basarabia se vor judeca de trei secții speciale, înființate pe lângă curtea de casație din București.

Ceho-Slovia va trimite cărbuni în schimbul articolelor alimentare furnizate de noi în baza unei convențiuni.

Socialiștii și comuniștii din diferite state încep a se neliniști.

Românii se întorc în număr mare din America aducând cu sine sume considerabile de dolari, dar durere, fără nici o conducere și îndrumare, așa încât sunt speculați în mod nemișcat la schimbarea banilor cari acum stau un dolar cu 65 coroane.

Guvernul ungar Friedrich e vorba să se retragă.

Orașul rusesc Kronstadt s'a predat Englezilor, iar generalul Judenici a ocupat Petrogradul.

In regatul vechiu e vorba de amânarea alegerilor.

Garnizoanele române și sârbești din Banat s'a hotărât să fie reduse.

In vederea constituirii Reuniunii notariilor cercuali și comunale de pe teritoriul administrat de Consiliul dirigent, pentru a putea asigura pretenziunile juste și situația convenită acestui corp de funcționari de administrație, rugăm pe toți colegii să se constituie de urgență în reuniuni județene și această constituire să o aducă la cunoștința președintelui Reuniunii notarilor din județul Făgăraș Ion Marinescu din Porumbacul de jos, cel mai târziu până la 1 Decembrie c. pentru a putea convoca adunarea generală de constituire.

O misiune belgiană s'a prezentat ieri la ministrul de industrie și comerț oferind statului nostru un mare împrumut. In schimb comisiunea cere să dăm Belgiei din produsele noastre: cereale, petrol, lemne în mărginile disponibilului. Oferta a fost luată în studiu și desigur că va fi acceptată.

S'a ordonat recrutarea celor din anii 1896, 1897 și 1898 depe teritoriul Arad și în Banat.

Trenul de persoane ce pleacă din Sibiu spre Copșa-mică la ora 4.30 p. m., cu începere de azi va pleca la 3.06 ore p. m.

Proprietarii de tipografii din județele ardelene: Sibiu, Brașov, Treiscaune, Mureș-Turda, Târnava mare, Târnava-mică, Odorheiu și din județul Caraș-Severin au format o Uniune în care Uniune sunt pe cale a mai intra și colegii din județele Hunedoara, Cluj, Bistrița-Năsăud și Turda-Aries.

Reprezentanții județelor unite au încercat să reînnoiască cu culegătorii vechiul tarif, încheiat în Budapesta și expirat la 30. August a. c. însă tratativile au eșuat. Sediul noii Uniuni încă nu-e satorit. Agendele Uniunii, ale carei statute sunt în pregătire, se vor conduce în mod provizor de cătră W. Krafft, proprietar de tipografie, George Poponea conducătorul tipografiei archidiecezane în Sibiu și Adi Arpad, proprietar de tipografie în Târgul-Murășului, la adresa carora sunt a se trimite orice întrebări referitoare la chestiunile tipografice și în special în afacerea tarifului.

Poșta redacției.

Correspondentul din Lunca să ne comunice adresa precisă, ca să-i putem răspunde la epistola din 3 Octombrie.

Întriva răspânditorilor de știri.

1. Vor fi considerați ca infractori:
a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, peștrăzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imagine, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.